

ΕΝΑ ΠΑΛΙΟ ΚΙ ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΡΓΟ

Ἑθνικὸ Θέατρο: Ἀντωνίου Μάτεσι, «Βασιλικός», πεντάπρακτο κομεντί.—Θέατρο-Θίασος Ἀλλέης: Δ. Ἰωαννόπουλου, «Τὸ παραμῦθι τῆς εὐτυχίας», δράμα σὲ τρεῖς πράξεις καὶ ἑξὶ εἰκόνες.

Τὸ α' Ἑθνικὸ Θέατρο» ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ ἀνεβάσῃ σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ συμπεριλάβῃ στὸ ρεπερτόριό του ὅλα τὰ παλιὰ ἑλληνικὰ ἔργα ποὺ σημείωσαν ἓνα σταθμὸ, ποὺ ἔχουν κάποια θέση στὴν ἱστορία τῆς λογοτεχνίας μας, ἔστω κι ἂν ἔχουν μετριότητα καλλιτεχνικὴ ἀξία καὶ ἐνδιαφέρουν πιά μόνο τοὺς εἰδικούς, ἔστω κι ἂν δὲν μποροῦν σήμερα νὰ ἱκανοποιήσουν τὸ κοινὸ οὔτε αἰσθητικὰ οὔτε πνευματικὰ, καὶ εἶναι προορισμένα νὰ σκορπίσουν, προπάντων, πλήξη. Ὁ «Βασιλικός» ἔπρεπε νὰ ἀνεβασθεῖ ἀπὸ τὸ α' Ἑθνικὸ Θέατρο». Εἶναι μιὰ κωμωδία κλασικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου. Τὴν ἔκριναν στὴ «Νέα Ἑστία» τὸ 1927, ὅταν πρωτοπαίχθη ἀπὸ τὴν Ἑπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου, κι ἔτσι δὲν θὰ τὴν ἀναλύσω καὶ πάλι.

Νομίζω, μόνο, ὅτι θὰ ἦταν φρόνιμο τὸ α' Ἑθνικὸ Θέατρο» νὰ ἐναλλάσσει τίς πληρτικὲς παραστάσεις μὲ τερπνές. Ἡ ἀγάπη τοῦ κοινοῦ γιὰ τὸ θέατρο—αὐτὸ φαντάζομαι τὸ παραδέχονται καὶ οἱ πιδὲ ἑνθερμοὶ ὑποστηρικταὶ του—ἔχει ἀρκετὰ κλονισθεῖ καὶ μειωθεῖ. Δὲν θὰ ξανατραβηχτεῖ τὸ κοινὸ πρὸς τὸ θέατρο, ἂν τοῦ δίνονται σειρὰ οἱ παραστάσεις ποὺ τοῦ διοχετεύουν μιὰν ὑπνηλία ἢ ἓναν ἀδιάκοπο βήχα. Ὁ βήχας, ὅπως εἶναι γνωστὸ, δὲν εἶναι ἐνδειξη γριπώδους καταστάσεως ἀλλὰ ἀνίας. Στὴν παράσταση τοῦ «Βασιλικοῦ», οἱ μισοὶ θεαταὶ ἦσαν βυθισμένοι σὲ νάρκη καὶ οἱ ἄλλοι ἐβηχαν.

Νομίζω ἐπίσης ὅτι ἐκδηλώνεται πολὺ περισσότερος σεβασμὸς καὶ ἀγάπη πρὸς τοὺς παλαιούς συγγραφεῖς ὅταν τὰ ἔργα τοὺς διασκευάζονται, κάπως ἐκσυγχρονίζονται, πλησιάζονται

πρὸς τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ κοινοῦ, παρὰ ὅταν ἀνεβάζονται πιστά. Ἀκόμα κι ὁ Πολίτης, πού ἐν τούτοις δὲν τὸν χαρακτηρίζει ἡ φροντίδα γιὰ τὴ διασκέδαση τοῦ κοινοῦ, ὅταν ἀνέβασε τὸν «Βασιλικὸν» στὴν Ἑπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου, τὸν συντόμευσε πολὺ καὶ ἔδωσε ἐξέχουσα σημασία στὰ γραφικά, εὐθυμα στοιχεῖα τοῦ ἔργου, πού μποροῦν νὰ φαιδρύνουν τὸ κοινό. Ὁ κ. Ροντήρης ἀνέβασε τὸν «Βασιλικὸν» μ' ἓναν τρόπο κλασικό. Δὲν ἀπέκοψε κανένα ἀπὸ τὰ κουραστικά μακρὰ τοῦ ἔργου καὶ ἐπέβαλε στοὺς ἡθοποιούς νὰ παίξουν τὸ ἔργο τοῦ Μάτεσι, πού εἶναι πιά ἀδύνατο νὰ συγκινήσει, μ' ἓναν τρόπο ἐπίσημο καὶ δραματικό, ἐνῶ γιὰ νὰ γίνει ὅπωςδήποτε ἀνεκτό, πρέπει νὰ παιχθεῖ πολὺ γοργὰ σ' ἓναν τόνο ἐλαφρότητας. Συγχρόνως, ἀντὶ ἀπλὰ νὰ ὑποδείξει τὸν ἰδιωματικὸν χαρακτήρα τῆς γλώσσας τοῦ κειμένου, χρωματίζοντας ποῦ καὶ ποῦ τὸ διάλογο μὲ ζακυνθινὲς λέξεις καὶ ἐκφράσεις, ἐπέβαλε στοὺς ἡθοποιούς νὰ μιμηθοῦν τὴ ζακυνθινὴ προφορὰ καὶ διατήρησε αὐτοῦσιο τὸ κείμενο. Οἱ θεαταὶ δυσκολεύονταν πολὺ, ἔπρεπε νὰ καταβάλλουν κόπο γιὰ νὰ ἐννοοῦν τὸ διάλογο, κι ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀκουστικὴ τοῦ θεάτρου εἶναι ἐλαττωματικὴ, τὸ περισσότερον μέρος τοῦ ἔργου τὸ ἔβλεπε κανεὶς μόνο, χωρὶς καὶ νὰ παρακολουθεῖ τὸ διάλογο.

Οἱ σκηνογραφίαι καὶ τὰ κοστούμια ἦταν, ὅπως πάντα στὸ «Ἑθνικόν», πολὺ ἐπιμελημένες καὶ καλαίσθητες, καὶ εὐτυχῶς ἔγινε μόνο σὲ μιὰ πράξη κατάχρηση σκοταδιοῦ. Οἱ ἄλλες πράξεις εἶχαν φῶς.

Τὸ παίξιμο τῶν περισσότερων ἡθοποιῶν στοὺς μᾶλλον εὐκολοὺς ρόλους τοὺς ἦταν ἐπίσης ἱκανοποιητικό. Οἱ γραφικοί, ἡθογραφικοὶ ρόλοι ἀποδόθηκαν μὲ πολὺ χρῶμα—ἑξχωριστὰ θέλω ν' ἀναφέρω τοὺς κ.κ. Ἰακωβίδη καὶ Εὐθυμίου—καὶ οἱ κύριοι ρόλοι κρατήθηκαν ἄριστα καί, ὅπου τὸ ἐπέτρεπε ἡ κάπως πολὺ σχηματοποιημένη διαγραφὴ τῶν χαρακτήρων, δημιουργικά, ἀπὸ τὴν Κα Ἀλκαίου καὶ τὸν κ. Μινωτή. Λιγότερο μοῦ ἄρεσαν ὁ κ. Γληνός, πού μᾶλλον φώναζε παρὰ ἐπαι-

15 Φεβρουαρίου 1935

92

ζε, και η Κα Ρίτα Μυράτ, που έδωσε στο παίξιμό της αρκετή συγκίνηση αλλά που στερείται έντελως από φωνή.

* * *